

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Új idea a gazdaságban.

Lapunk egyik régebbi számában nagy elismeréssel emlékeztünk meg **Zichy Aladár** gróf miniszter örsi és pusztagegrisi urodalmában bevezetett új gazdasági módszerről, az urodalom gabonájának megőrléséről s lisztként forgalomba hozásáról. A két urodalomban modernül berendezett hengermalmok működnek, amelyek nemcsak az urodalom gabonakészletét dolgozzák fel elsőrangú liszté, 22-féle variációban, hanem úszeszvásárolják a környék gabonatermését is s liszté őrlve adják a népeknek vagy bocsátják nagykereskedők további kezelésére. Az új gazdasági idea, gazdasági vívmány nagy horderejét nem szükséges bővebben fejtegetni. Azáltal, hogy a közvetítő s gyakran uszorával dolgozó kereskedelem elesik busás jövedelmétől, nemcsak az urodalom gazdasági érdekei nyerne, hanem a nép is, amelynek érdekei a gabona-uzsora kiküszöbölése által szintén sok előnyt látnak, részben a könnyű és praktikus lisztelárusítás áldásaiban. A malom drágábbban vásárolja meg gabonáját, mint a kereskedő és jóval olcsóbban juttatja lisztbe, mint a bolt. A fontos gazdasági érdeken kívül ez a tény még több megbecsülendő értéket is rejt magában. Nemcsak gazdasági érdekek szerint, de bizonyos érzelmi motívumokkal is az urodalomhoz fűzi a népet, amely saját jólétének megteremtése által olyan híven, annyi regaszkodással tekint az urodalomra, hogy a kapcsolatot nem fogják szétszakítani a — szociális törekvések. Azonban ezeken az általános és föltétlenül méltánylandó szempontokon kívül a mi közelebbi *keresztény* érdekeink is sokat nyerne az új gazdasági idea sikerében, áldásaiban és *er. d. tényében*. Sikerral veszi fel a harcot a kereskedelemnek abban az ágában, ahol a legnagyobb quantumban s a börze kézrejtésére révén a legsúlyosabb kárt szenvedik a keresztény gazdasági érdekek a kereszténytelen kereskedelemmel szemben. Leküzdí a kereszténytelen kereskedelem tulkapasait s megmenti a keresztény gazdasági érdekeket azon a téren, a melyen eddig a legnagyobb s leglealázóbb megaláztatást szenvedték — a kereskedelmi téren. A gazdasági téren szenvedett kárvallásainknak, a ker. gazdasági érdekek csorbitásának megakadályozása határozottan fogja megerősíteni és tartóssá tenni a keresztény megújodásnak mind szélesebb térre kiterjesztett alapjait. Epen ezért a keresztény szellemnek ezt az új *vállalkozását, vívmányát* örömmel látjuk és kívánjuk, hogy a benne kifejtett intenciók a keresztény magyar társadalom erősségére sok gyümölcsöt hozzanak.

Amint halljuk s örömmel tapasztaljuk a **Zichy Aladár** gróf urodalmaiban kitűnően bevált idea már is követésre talált megyénkben. **Nádasdy Tamás** gróf, aki nagy ambícióval s széles szaktudással látott neki urodalmi reorganizálásának, nádasdlányi urodalmába, szintén bevezette a **Zichy-féle** urodalmakban nagy sikerrel prosperáló gabonaértékesítő rendszert. Gazdaságainak gabonaüzemét ugyanazon a módon rendezte be, amint van a **Zichy-urodalomban**. Az urodalomnak összes gabonáját, kijátszva a gabonaüzérkedést, a bő kamatokat szedő gabonakereskedést liszté őrltetti s ugy bocsátja áruba urodalmi érdekeinek hatalmas fellendítésére.

Az érdekes és gyakorlati életben kintinően bevált eszmével most a vármegye leghatalmasabb földesura, **Zichy Rafael** gróf sárszentmihályi nagybirtokos is kedvvel és nagy ambícióval foglalkozik. Sárszentmihályi malmát fogja berendezni a fentebb említettekhez hasonlóan. Sőt, amint halljuk a nemes gróf az ő szociális intencióinak méltó dicsőreteként az új gazdasági üzemet *szövetkezeti* célba akarja befektetni. Jelenleg még csak tervezések folynak s annak megállapítására összpontosulnak a tervezgetések, hogy az urodalom és a szövetkezeti eszme kölcsönös érdekeire milyen befolyással lenne az új gazdasági üzem. A közvetítő kereskedelem kiküszöböléséből származó hasznat mindenestre nagy előnyvel lehet megosztani, ha praktikusán és elég hozzáértéssel történik az új gazdasági üzem berendezése. Ezt különben reméljük és az új vállalkozás elé nagy várakozással tekintünk. Különben az úgy beható ismerete után az új és szép eszmére vissza fogunk térni.

Házi ipar.

Irta: **Reö István** rendőrfőkapitány.
(Vége.)

A kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumban a házi ipar előadója kilátásba helyezte azt is, hogy a házi ipar bevezetésének sikeréhez a magas miniszterium a házi ipar szövetség megalakítására is kiküldendi városunkba szakközvetít, ki minden irányban a kellő felvilágosítást készséggel fogja megadni.

Nincs tehát most már más hátra, mint a megkezdendő házi ipari cikkek előállításai sorozatát megállapítani, gondoskodni idejében a szükséges nyers anyagokról, továbbá a házi ipari tanuló és munkálkodási műhely helyiségekről és ezek fűtési és világítási költségeiről.

Meg vagyok győződve, hogy ha nemes városunk nagyérdemű képviselő testülete ezen házi ipar szükségességéről és hasznáról meggyőződést szerez, úgy erkölcsileg, mint anyagi erejéhez mérten tőle telhetőleg támogatni fogja annál is inkább, mert hisz a könnyű házi ipar bevezetésével annál felelte sokan találnak majd kellő kerestet arra, hogy ha szerényen bár, de a napi élelmészési és egyéb apró költségeiket megkereshetik és nem fognak ezek a város terhére közsegélyre szorulni.

A házi ipari cikkek értékesítése sem fog számba vehető akadályokba ütközni. Skultéty vezető tanító ur jelentése szerint 15,000 gyümölcskosár már nála rendelve van, és nem leszen nehéz a fegyencek által most előállított szakító kosarakra és gyékényáru cikkekre a megrendelést a bevezetendő házi ipar részére megszerezni.

A bevezetendő házi ipari cikkek lenének Skultéty vezető tanító szives javaslatát is figyelembe véve a következők:

1-ször: *A fűzveszéből kosárfonás*, nemcsak a szakipari munkások, hanem a földmunkások is készítenék első sorban hántolatlan fűzveszéből postai 5 kilogrammos gyümölcszállításra szükséges kosarakat, továbbá zöldség, szén, takarmány és hal szállítására használható füles kosarakat, valamint kocskban használni szokott kosarakat és kasüléseket fekete és zöld fűzveszéből.

A szárított vesszéből utazási és egyéb célokra felhasználandó kosarak készítése, már megfontolás tárgyát képezi, mivel ezek rendszeres készítése a képesítettséghez kötött kosárfonó iparhoz tartozik, s egy kérdés: vajjon ezek készítésével nem állítunk-e elő a kosárfonó kis iparosokkal szemben indokolatlan versenyt, mely esetleg azok megélhetését támadja meg érzékenyen?

Hántolatlan fűzveszéből lehetne még készíteni kisebb dísz tárgyakat, de csak kivételesen.

2-szor *A gyékény munka*. A selejtesebb gyékényanyagból lábtörölők, őszi barackfák téli befödésére takarók és egyéb tárgyak, a jobb szálakból és levelekből gyékény ponyvák, gyékény függönyök a nap heve ellen szövetik és az anyag legjobb szálai-ból kisebb-nagyobb piaci szatyrok, hus-

Sövegjártó János

vászon kereskedése menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.
Székesfehérvár, Barátok épülete. Egy tanuló felvétetik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000427

Anyakönyvi statisztika.

1909. július hó 24-ől 1909. július hó 31-ig.

Születés. Született: 7 törvényes fiu, 13 leány, 0 törvénytelen fiu, 0 leány, 2 halvaszületett törvényes fiu 0, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 22.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 11 törvényes fiu, 4 leány, 7 éven felüli 3 férfi, 2 nő. Összesen 20.

Eszerint a születés a halálozást 2-vel múlja felül.

Meghaltak:

Vinczsy József r. k. 1 hónapos, Rác-u. 45. — Igali Lajos r. k. 6 hónapos, Csutura-u. 14. — Bajer Dezső ág. h. ev. 4 hónapos, Budai-ut 48. — Jámbor Mária r. k. 4 hónapos, Alsókirálysor 26. — Somogyi Julianna r. k. 3 hónapos, Maroshegy 44. — Busa Lajos r. k. cseléd, 17 éves, Sat György-kórház. — Bognár Imre ref. kosárfonó tanonc, 21 éves, Simor-u. 5. — Farádi Szabó Mária r. k. 1 éves, Maroshegy 21. — Metykó József r. k. 5 hónapos, Almássy-telep — Gyenai Nándorné, Borszik Rozália r. k. 28 éves, Gyümölcs-u. 6/a. — Kéri Mihály r. k. napsz. 50 éves, Olaj-u. 48. — Vég Anna r. k. 16 hónapos, Rác-u. 34. — Ujcz Mihályné, Kailthoffer Anna r. k. 51 éves, Malom-u. 14. — Tóth Ferenc ág. h. ev. 16 napos, dv. munkástelep. — Bernát Nándor r. k. 10 éves, Deák Ferenc-u. 2. — Kálsz József r. k. 1 hónapos, dr. munkástelep. — Kerta István r. k. 2 hónapos, Homoksor 4. — Kobeltz Valér r. k. 3 hónapos, Lövölde-u. 18. — Kovács Lajos r. k. hentes-segéd r. k. 23 éves, Malom-u. 36. — Stéger István r. k. 1 órási, Sörpince-u. 6.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PAL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35
Tolnai-utca 16.

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges műhelyemet.

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

bőr kabátok, utazó bundák,

raglán-felöltők, kabátok.

LEGJOBB CIPŐTISZTÍTÓSZER

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. NIGRIN egészségi szempontból melegen ajánlható, mert NIGRIN folytonos használatánál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Budapest, VII., Szövetség-utca 37. szám.

megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

Falvay Ferenc Székesfehérvár, Kossuth-utca sarok

vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az *uri-, női- és gyermek-öltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és vég-árúk, szőrmék stb.ek vegytisztítását és festését.*

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árról, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér

Kovald Péter és fia cég.

Schicht szarvasszappana

legjobb

Fehérnemű! Figyelik, Benne egy folt sem létezik; S hogy oly szép fehér, Megmondom miért: Szappant csakis Schichtől vegyen, S az is szarvas jegrá legyen.

Minden jó, anya

leányának a keltyén kívül még a következő igen értékes tanácsot fogja adni: „Ovd fehérneműt a közönséges, jóllehet olcsó szappanoktól. Csakis Schicht szarvasszappanával mosd, akkor finom sávos vásznaid, a kényes csipkék és, puha hálók, valamint a többi fehérnemű is, legyen az fehér vagy szines, finom vagy durva, olyan marad mint az új, mert Schicht szarvasszappana kiméli és konyosítja a szövetet. Ha minden tisztítási célra kizárólag Schicht szarvasszappant fogd használni, új otthonodban, sok fáradságot, munkát és pénzt fogsz magadnak megtakarítani.”

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérváron.